

LUENTOJEN TALLENTAMISEN PERIAATTEET

EN

SV

29.10.2020

LUENTOJEN TALLENTAMISEN PERIAATTEET

Sisältö

- I. TARKOITUS
- II. SOVELTAMISALA
- III. SITOUTUMINEN YHDENVERTAISUUTEEN
- IV. VIESTINNÄN AVOIMUUDEN JA VASTUULLISUUDEN EDISTÄMINEN
- V. HYVÄ TIETEELLINEN KÄYTÄNTÖ
- VI. OPISKELIJOIDEN OIKEUDET JA VASTUUT
- VII. OHJAAJIEN OIKEUDET JA VASTUUT
- VIII. TEKIJÄNOIKEUKSIA KOSKEVAT PERIAATTEET
- IX. HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY
 - Oikeusperuste ja tarkoitus
 - Rekisteröityjen oikeudet
 - Tallenteen säilytys, pääsy tallenteeseen ja tallenteen jakelu
 - Säilytysaika
- X. TARKISTUKSET JA PÄIVITYKSET
 - Lähteet

I. TARKOITUS

Aalto-yliopiston tehtävä, arvot ja tapa toimia ohjaavat pitkän aikavälin suuntaamme. Luentojen tallentamisen periaatteet tarvitsevat kehittämistä, jotta voimme jatkaa tehtävämme toteuttamista.

Yliopiston elävässä strategiassa, joka huomioi maailman muutoksen, otetaan huomioon digitalisaation asema yhtenä korkeakouluympäristöä muuttavista avaintekijöistä. Aalto-yliopiston strategia tarjoaa kehyksen, jonka puitteissa yliopisto tunnistaa, että etätö muovaa opiskelijoiden ja työntekijöiden työelämää ja että audiovisuaaliset tallennustekniikat ja videoiden jakamistekniikat ovat disruptiivisia teknologioita, jotka edistävät kestävästä ja innovatiivista oppimista mutta myös pakottavat Aalto-yliopiston tarkentamaan toimintatapojaan. Arvioimme yhteisönä valintojamme jatkuvasti ja ennakoivasti, joten nämä periaatteet tullaan tarkistamaan palautteen pohjalta.

II. SOVELTAMISALA

Nämä periaatteet koskevat yliopiston tiloissa tai verkossa pidettyjen luentojen tallentamista.

Periaatteet eivät sellaisenaan koske opetustilanteita, joissa opiskelijat esittelevät töitään (esim. kandidaatin- ja maisterinseminaarit), eivätkä luottamuksellisten aineistojen käsittelyä tai tenttejä. Näitä tilanteita ei lähtökohtaisesti tallenneta. Katso myös interaktiivista opetusta koskevat periaatteet luvusta IX. Sähköisiä tenttejä ja etävalvottuja tenttejä koskevia ohjeita löytyy Aallon verkkosivuilta: <https://www.aalto.fi/fi/palvelut/digitaalinen-arviointi>

III. SITOUTUMINEN YHDENVERTAISUUTEEN

Kaikkia Aalto-yhteisön jäseniä kannustetaan kehittämään ja vahvistamaan taitojaan ja kykyjään. Video- ja äänimuotoisten oppimateriaalien tarjoaminen on osa Aalto-yliopiston sitoutumista yhdenvertaisuuteen ja monimuotoisuuteen, sillä niiden avulla yliopisto ottaa osallisuutta edistäviä käytäntöjä osaksi opetusta vaatimusten mukaisesti. Luentotallenteet:

- auttavat opiskelijoita kertaamaan oppimaansa ja kertaamaan haastavia osioita, tekemään aiempaa laadukkaampia muistiinpanoja ja opiskelemaan entistä itsenäisemmin
- sopivat erilaisiin oppimistapoihin
- auttavat niitä opiskelijoita, jotka eivät puhu opetuskieltä äidinkielenään
- auttavat opiskelijoita, joilla on yksilöllisiä oppimistarpeita tai toimintarajoitteita

IV. VIESTINNÄN AVOIMUUDEN JA VASTUULLISUUDEN EDISTÄMINEN

1. **Julkinen opetus.** Yliopistolain (558/2009) mukaan yliopistojen opetus on julkista. Tämä koskee sekä verkkoluentoja että perinteisiä luentoja, jotka pidetään yliopiston tiloissa. Kotoa käsin opettavat ovat vastuussa yksityisyytensä suojaamisesta. Aalto-yliopiston valitsemissa verkko-opetusvälineissä on valmiina yliopiston kampusta esittäviä ja muita taustakuvia. Yksityisyyden suojaamiseksi ohjaajien olisi käytettävä taustakuvia ja oltava näyttämättä yksityisiä tiloja, joista käsin pitävät luentoja.
2. **Tekijänoikeudet ja henkilötietojen käsittely.** Aalto-yliopiston tekijänoikeuksia ja henkilötietojen käsittelyä koskevia periaatteita sekä luentotalenteita ja niiden julkaisua koskevaa lainsäädäntöä kuvaillaan tarkemmin luvuissa VII ja VIII.
3. Ohjaaja voi julkaista luennon avoimena opetusmateriaalina Aalto OpenLearning alustalla osoitteessa <https://openlearning.aalto.fi/> tai muilla alustoilla kuten YouTubea.
4. **Rajoitettu saatavuus.** Ohjaaja voi päättää luentotalenteen olevan saatavilla vain 1) kurssin osallistujille tai 2) Aalto-yhteisön jäsenille eli henkilöille, joilla on aalto.fi-sähköpostiosoite.

V. HYVÄ TIETEELLINEN KÄYTÄNTÖ

Lainausten, esimerkiksi lainattujen kuvien, yhteydessä on aina mainittava hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tekijät, lähde ja kuvaaja. Kuville ja muulle tekijänoikeuksin suojatulle aineistolle on valittava viittauskäytäntö. Lisätietoja lähteistä ja viittauskäytännöistä on saatavilla Aallon verkkosivuilta: <http://libguides.aalto.fi/imago>

VI. OPISKELIJOIDEN OIKEUDET JA VASTUUT

Jokainen opiskelija vastaa omasta oppimisestaan. Opiskelijat voivat osallistua luentoön käyttämällä omasta tahdostaan video- ja/tai ääniyhteyttä.

Opiskelijoilla on oikeus tietää etukäteen, mikäli ohjaaja tai Aalto-yliopiston palvelut aikovat tallentaa opetustilanteen. Opiskelijoilla on myös oikeus tietää, missä tallenne jaetaan (esim. MyCourses-sivulla, Aallon sisäisessä verkossa tai avoimesti Internetissä).

Opiskelijoilla on oltava mahdollisuus päättää tallentamisen aikana, haluavatko he näkyä tallenteella tai puhua.

Jos tallenne sisältää osallistujien nimiä tai muita vastaavia suoria tunnisteita (=osallistujalista), tallennetta ei saa jakaa kurssin ulkopuolisille ilman opiskelijoiden suostumusta.

Opiskelijat voivat jättäytyä pois video- tai video- ja äänitallenteilta. Opiskelijoille on kerrottava mahdollisuudesta kieltäytyä tallentamisesta heti, kun viestintäkanava on auennut. Asia on ilmaistava eksplisiittisesti, selkeästi ja erillään muista tiedoista. Samalla on kerrottava, miten tallenteelta voi jättäytyä pois.

Opiskelijoilla on oikeus tietää, mitkä opetustilanteet tallennetaan ja ketkä voivat katsoa tallenteen.

Tekijänoikeuslain (404/1961) 12 §:n mukaan "[j]ulkistetusta teoksesta saa jokainen valmistaa muutaman kappaleen yksityistä käyttöön varten". Yliopistolain 6 §:n nojalla tekijänoikeuksien suojatut aineistot ja luennot ovat julkisia. Opiskelijoiden itselleen valmistamia kopioita ei saa käyttää muihin tarkoituksiin. Opiskelijan vastuulla on varmistaa, ettei yliopistoluennon kopiota julkaista tai saateta muutoin kolmansien osapuolten saataville esimerkiksi Internetin välityksellä. Tekijänoikeusrikkomuksen lisäksi tallenteiden väärinkäyttö on epäasiallista käytöstä, joka käsitellään soveltuvan kurinpitoprosessin mukaisesti.

VII. OHJAAJIEN OIKEUDET JA VASTUUT

Ohjaajat päättävät luentojensa tallentamisesta ja jakamisesta lukuun ottamatta tilanteita, joissa ovat tehneet erityisiä sopimuksia, esimerkiksi hanke- tai rahoitussopimuksia.

Ohjaajan on kunnioitettava opiskelijan laillista oikeutta tehdä luennosta tallenne omaan käyttöönsä.

Kaikki yliopiston henkilöstön tekemät tallenteet on luotava Aalto-yliopiston IT-palvelujen ja yliopiston omistamien laitteiden avulla henkilötietojen oikeudenmukaisen ja laillisen käsittelyn edistämiseksi. Opiskelijoiden suostumusta henkilötietojen käsittelyyn käsitellään luvussa IX.

VIII. TEKIJÄNOIKEUKSIA KOSKEVAT PERIAATTEET

Aalto-yliopisto kunnioittaa kaikkien tekijöiden tekijänoikeuslain mukaisia oikeuksia luomaansa aineistoon ja takaa, että tekijänoikeudet huomioidaan opetus- ja oppimateriaalin suunnittelun yhteydessä.

Kaikkien tekijöiden ja oikeudenhaltijoiden oikeudet huomioidaan jo materiaalien suunnitteluvaiheessa. Jokaiselle audiovisuaalisen teoksen tekijälle ja esittäjälle syntyy tekijänoikeuksia. Kun audiovisuaalinen teos valmistetaan näiden luentojen tallentamisen periaatteiden mukaisesti, teoksen valmistaja on Aalto-yliopisto.

Oppimateriaaleja jaetaan avoimesti vain, mikäli yliopisto on saanut siihen tarvittavat oikeudet kaikilta osapuolilta. Aalto-yliopisto mahdollistaa avoimien oppimateriaalien kehittämisen, mutta niiden kehittäminen on vapaaehtoista.

IX HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY

Oikeusperuste ja tarkoitus

Video- ja äänitallenteiden valmistamisen ja käytön oikeusperusteet ovat yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta sekä yliopistolain 2 ja 6 §.

Yliopiston ulkopuolisilta tahoilta (esimerkiksi vierailevilta puhujilta) on hankittava asianmukaisella suostumuslomakkeella nimenomainen suostumus siihen, että heidän esityksestään tehdään tallenne. Minkäänlaista interaktiivista opetusta, jonka olennainen osa on opiskelijoiden osallistuminen, tai opetustilanteita (kuten tilaisuuksia, joissa opiskelijat esittelevät töitään, tai tutoriaaleja) ei saa tallentaa, ellei siihen ole pyydetty osallistujien suostumusta heti toiminnan alkaessa.

Luentotallenteita ei käytetä henkilökunnan suorituksen johtamiseen eikä niiden pohjalta käynnistetä suoriutumiseen liittyviä eikä kurinpidollisia toimenpiteitä.

Yliopisto voi tietosuojapolitiikkansa mukaisesti rekisterinpitäjänä käsitellä työntekijöiden, opiskelijoiden, tutkimushenkilöiden ja muiden käyttäjien henkilötietoja järjestääkseen opetusta ja tarjotakseen opiskelijoille ja työntekijöille tukipalveluja, mikäli käsittelylle on olemassa oikeusperuste. Kun tallenteita säilytetään verkkoympäristöissä, on huomattava, että käyttäjien pääsyä verkkopalveluihin ja toimintaa niissä voidaan seurata. Tällainen seuranta on esimerkki henkilötiedoista, joita yliopisto kerää Tietosuojailmoitus opiskelijoille -nimisen tietosuojailmoituksen kuvailemalla tavalla.

Rekisteröityjen oikeudet

Jos henkilökunnan jäsen tai opiskelija haluaa, että tallennetta muokataan, hänen on pyydettävä muokkausta tallennetusta toiminnasta vastaavalta henkilöltä.

Koulutustoiminnan tallenteiden osalta yksilöllä on oikeus saada vahvistus heitä koskevien henkilötietojen käsittelystä ja pääsy heistä kerättyihin henkilötietoihin. Yksilöllä on myös oikeus saada itseään koskevat virheelliset tai epätarkat henkilötiedot oikaistuiksi.

Yksilöllä on oikeus pyytää henkilötietojensa poistamista, mihin sisältyy mukanaolo koulutustoiminnasta tehdyillä tallenteilla.

Yliopisto on rekisterinpitäjänä vastuussa henkilötietojen poistamisesta, paitsi sellaisissa tilanteissa, joissa yliopisto voi esittää oikeusperusteen, joka on ensisijainen suhteessa tallenteilla esiintyvien yksilöiden etuun, oikeuksiin ja vapauksiin.

Tallenteen säilytys, pääsy tallenteeseen ja tallenteen jakelu

Kaikkia koulutustallenteita on säilytettävä, käytettävä, jaettava ja käsiteltävä yliopiston tietoturvaliiketoimien mukaisesti. Opiskelijoiden valmistamat tallenteet on tarkoitettu opiskelijan henkilökohtaiseen käyttöön, eikä niiden minkäänlainen jakelu, jakaminen tai uusiokäyttö ole sallittua.

Säilytysaika

Luentotallenteiden mahdolliset säilytysajat:

1. kurssin kesto ja tenttiä edeltävä valmistautumisaika
2. kolme vuotta eli MyCourses-alustan säilytysaika
3. niin kauan kuin tallenne on opetuksen ja oppimistavoitteiden kannalta olennainen.

X. TARKISTUKSET JA PÄIVITYKSET

Aalto-yliopiston oppimispalvelut (LES) tarkistaa nämä periaatteet vähintään kahden vuoden välein.

Menettelyt ja niihin liittyvät vastuut tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Lähteet

Elliott, Caroline ja Neal, David (2015), *Evaluating the use of lecture capture using a revealed preference approach*. Active Learning in Higher Education, <http://eprints.hud.ac.uk/24540/>

Feir ym. (2013), *Use of Echo360 generated materials and its impact on class attendance*, 30th Ascilite Conference Proceedings, <http://www.ascilite.org/conferences/sydney13/about/proceedings.pdf>